

Oplata prenumeracyjna na Kronikę Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi w Warszawie rocznie: rs. 7 kóp. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 4 kóp. 80 (złp. 12); miesięcznie kóp. 60 (złp. 4).

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z początku roku 1857 (złp. 80); kw. rs. 3 (złp. 30). W wieżach samej prowincji wkrólestwie, z dodatkiem rs. 10 (złp. 40) kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Flawiana M. Wschód słońca o g. 6 m. 58. — Zach. o g. 5 m. 30.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskiej-Przedmieście w domu Nr 391, naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni zimna 2, wczoraj w poł. zimna 2. Wysokość wody na Wiśle stóp 4 cali 7.

Petersburg, dnia 21 (13) Lutego.

W 12tym poszycie Dziennika wydawanego przez ministerjum spraw wewnętrznych za rok 1856, wydrukowano wyciąg ze złożonego NAJJAŚNIEJszemu PANU sprawozdania, przez p. ministra spraw wewnętrznych, za rok 1855, na oryginalnym, którego JEHO CESARSKA MOŚĆ własną ręką napisał rządy.

„Czytałem z wielką ciekawością i dziękuję mianowicie za szczerę wykładnię wszystkich uchybień, które z pomocą Bożą i przy wspólnym usiłowaniu, mam nadzieję, z ubiegiem każdego roku będą się poprawiać.”

Podajemy tu w treści niektóre punkta z tego sprawozdania.

I. WEWNĘTRZNE DZIAŁANIA DLA ODDALENIA NIEPRZYJACIÓŁ ZEWNĘTRZNYCH.

W 1855 roku rząd był zmuszony przedewszystkiem zwracać swoją działalność na te przedmioty, które wprost lub ubocznie zmierzały do obrony ojczyzny. Dnia 29 stycznia objawiony był Manifest NAJWYŻSZY, wzywający do uzbrojenia się wierznych synów ojczyzny. W osmnaście guberniach z pierwszego wezwania, pobór zaczął się w ostatnich dniach marca i w ciągu dwóch miesięcy 208,933 żołnierzy było gotowych pod broń, którzy iść mieli podług przeznaczenia. Niedobór do 1go czerwca był wcale nieznaczącym, 127 ludzi, i wkrótce się dopełnił. 7go maja wyszedł Ukaz NAJWYŻSZY do rządzącego Senatu, o przyzwanie do uzbrojenia kozaków małorosyjskich, dla uformowania 6ciu pułków konnych; na czas oznaczony, 6,498 kozaków w pełnym uzbrojeniu, gotowych było do formowania z nich pułków. Od 1 października zaczął się pobór w 11 guberniach z drugiego wezwania, a za nim w dwóch guberniach z trzeciego wezwania. Tym sposobem w r. 1855 uzbrojenie z 358,203 pieszych żołnierzy i z 6,498 kozaków, było w różnych krainach Cesarstwa gotowe spełniać rozkazy JEHO CESARSKIEJ MOŚCI. Takie objawy mogą mieć miejsce tylko w silnej swą moralną mocą Rosji. W szeregi drużyn, wstępowała nie tylko jedna szlachta,

w czynnej służbie niebędąca, lecz i zajmująca urzędy cywilne, dostatecznie uwalniające ją od służby wojskowej. Uzbierający się opuszczali swoje rodziny i gospodarstwa, z myślą, że nie jest obecnie czas, aby myśleć o domowych trudach. W skutek NAJWYŻSZEGO rozkazu z dnia 7 kwietnia, potrzebni do kanonjerskich łodzi w Rydze 900 ludzi, byli zebrani w punktach nadmorskich przybaltyckich (Ostżejskich) gubernji, na ogólnej zasadzie, wskazanej dla zbioru uzbrojenia państwa; przytem wskazaniem zostało miejscowemu jenerał-gubernatorowi, w liczbę oznaczoną 900 ludzi, wziąć ze stu ludzi z cechu rygskich cieśli okrętowych. W 1855 roku były uskutecznione 3 pobory rekrutów: a) od 15 lutego do 15 marca zwyczajny dwunasty, z gubernji wschodniego pasu, po 10 z tysiąca; b) w czerwcu trzynasty zwyczajny, z 17 gubernji zachodniego pasu, po 12 ludzi, i c) od 15 listopada do 15 grudnia, ogólny w całym Cesarstwie, po 10 ludzi, z wyłączeniem gubernji: Pskowskić, Pułtawskić, Czernihowskić, Charkowskić, Ekaterynosławskić, Chersońskić i Taurykić. W skutku trzech naborów, powinno być 386,879 rekrutów; z tego zdano 372,053 ludzi, przedstawiono pokwitowań 13,894, zostało w niedoborze 932 ludzi, to jest jeden na 405; podług zwykłego naboru we wschodnim pasie gubernji, zachodził stosunek jak 1 do 1,613, lecz nabór w zachodnich gubernjach był siedmiokrotnie mniejszy, albowiem niedobór wynosił jak 1 do 122. Niedobór podług ogólnego stosunku był jak 1 do 360. Więcej jak trzecia część niedoboru przypada na dwie południowo-zachodnie gubernje: Podolską i Wołyńską, a około 1/3 na przybaltyckie gubernje. Przybaltyckie gubernje, podług wskazanego im prawa, oddały 18 pCt. rekruckiej powinności pieniędzmi, a 1/7 pCt. pozostał się jeszcze do poboru. Choroby i ta okoliczność, że w niektórych, mniej ludnych majątnościach, zupełnie nie było sposobnych do służby wojskowej indywiduów, stały się przyczyną niepostępu naborów w południowo-zachodnich i przybaltyckich gubernjach. Cała Syberja i 17 gubernji europejskiej Rosji, oddały rekrucką po-

winność na czas, bez uchylenia się; w 19 gubernjach niedobór nieprzewyższał liczbę pięciu ludzi na każdą gubernję. Kalectwo okazało się 11 wypadków. Biorąc na uwagę choroby, nieurodzaje, brak pieniędzy, upadek przemysłu i inne nieprzejazne okoliczności zeszlorbocze, trzeba przyznać, że pobór rekrutów był pospieszny i postępowy. Postęp ten nietylko przypisywać należy gorliwości wykonawczych władz rekruckich, ale raczej moralnej sile narodu, który w ogólności ciężką powinność rekrucką w ostatnich dwóch latach wypełniał z większą gorliwością, aniżeli w czasie niewielkich naborów, istniejących w czasie pokoju. Co po części odnieść należy umniejszeniu trudności, jakie kiedyś przy rekrutowaniu miały miejsce. Skargę przeciw niesprawiedliwemu poborowi było 415, z nich 15 znalaziono uzasadnionemi. Te wypełnienie form przy rekrutowaniu, trzeba przyznać osobom niem się zajmującym i pojęciu przez nich prawideł rekruckiego naboru. Tym sposobem w ciągu 1855 naród przedstawił do służby wojskowej z prawem powrotu (milicja) 366,902 i bez powrotu (rekruty) 371,053, łącznie więc 738,955 ludzi.

W Cesarstwie sił produkcyjnych, to jest mężczyzn od 18 do 50-letnich, jest w przybliżeniu około 10 i pół miljonów, a zatem czternasta część sił produkcyjnych oderwana została skutkiem wojny od roli i przemysłu. Jeżeli zaś weźmiemy pod rachunek półbrygady ruchomych magazynów wojennych w gubernjach i ludzi pełniących inne nadzwyczajne powinności w porze robót, to wypadnie, że wojenne okoliczności dziesiątą część produkcyjnych sił oddaliły od wiejskich zatrudnień. Ofiar na potrzeby wojny samych pieniędzy do 63,000,000 rsr., w tej liczbie na milicję rsr. 3,000,000. Większa część ofiarowana była z gubernji wielko-rosyjskich. Szlachta ofiarowała więcej aniżeli inne stany. Zaopatrzenie armji, flot i aptek rządowych środkami odpowiedniemi, miało nadzwyczajne rozmiary. Na przygotowanie materiałów lekarskich, według zatwierdzonych etatów, wydatkowano 894,323 rsr., to jest prawie 2 i pół razy tyle, ile w ostatnim roku pokoju

NASZE DZIECI.

POWIEŚĆ W DWÓCH TOMACH.

przez

Autora Kłopotów Starego Komendanta.

TOM II.

(Ciąg dalszy)

Po takim wyznaniu, Marynia rzuciwszy jeszcze kilka słów zimnej potiechy Żarskiemu, przeniosła się do drugiej grupy dodając, że tak długa rozmowa złośliwe uwagi sprowadziły mogła. Szeptala coś długo później do ucha matki, zamieniła kilka słów z ojczymem, czego ma się rozumieć Józef ani widział, bo rozbiegając sobie niechylny postępek stryjaska, nie był w stanie wyjść poza obręb wewnętrznego oburzenia.

Około dziesiątej zaczęto się wybierać do domów. Żarski ocucony licznymi pożegnaniami, przybiegł w stronę Maryni chcąc jej towarzyszyć; lecz niewdzięczna bogdanka, jakby nie widząc stojącego obok siebie Józefa,

z wielkiem zadowoleniem przyjęła rękę Tczinowskiego, kontynuując z nim dość żywą i żartobliwą rozmowę.

Jakoś nie zwrócił i na to uwagi nasz bohater, bo mając ułożony zamiar wstąpienia do Granickich, szedł obok pana Ksawerego, kontent że ma sposobność przygotowania go do oświadczeń.

— Czy to prawda panie Żarski — odezwał się zaraz Granicki — że stryjasek nabył od was te sukcesje po siostrze?

— Niestety prawda.

— A co nie powiedziałem? — szepnął do ucha żony, tak że Józef ostatnie wyrazy „uczciwy głupiec” dosłyszał.

— To panie Józefie, darować nie można: jedź do Kielc, poradź się adwokata; sześćdziesiąt tysięcy jest to kawał grosza.

— Niech mi służy na zdrowie! — odrzekł desperacko Żarski. Przy pomocy Boskiej i bez tej sukcesji nie zginę jeszcze.

Granicki nie nie odrzekł na to, tylko już do samego domu rozmawiał ciszej z żoną; ona z całą żywnością, jakby mu co przekładała, prosiła, on się zżymał powtarzając: nie, nie, nie.

Stanęli przeddrzwiami; i nim Józef odważył się prosić o chwilkę rozmowy, już go wyprzedził kłaniający się zdaleka Granicki, mówiąc:

— Dobrej nocy panu, dobrej nocy!...

— Ale ja chciałbym... bąknął zmieszany młodzieniec — pomówić nieco z panem dobrodziejem...

— Przepraszam bardzo, jestem tak zmęczony że natychmiast położyć się muszę. Zresztą, powiem panu otwarcie: nie masz się po co spieszyć z tem coś mi chciał powiedzieć. Ot lepiej jedź do Kielc jak radziłem, staraj się o odzyskanie tego spadku. Dziś proszę pana bez żadnych funduszów trudno coś rozpocząć, a zwłaszcza takie zamysły o jakich pan marzysz...

— I ja też najpomyślniejszych sukcesów pańskim staraniom życzę! — dodała Marynia stając już w głębi sieni.

— Dla Maryni mąż bez pieniędzy, to dusza bez ciała — szepnęła mu do ucha Karolcia — Żal mi pana!...

— Dobra noc, dobra noc i dobra noc! — usłyszał potrzykoc osłupiały Józef; potem drzwi zamknięto, wszystko się uciszyło, a on stał

(1852). Przez przeciąg całej wojny wydatkowano na ten cel 2,243,935 rsr. Instrumentów chirurgicznych przygotowano za 129,471 rsr. St.-Petersburski zakład instrumentów nie mógł wydołać zapotrzebowaniom i dla tego też część instrumentów wykonaną została przez prywatnych rzemieślników w Petersburgu, Warszawie, Dorpacie i Rydze, a niektóre nawet instrumenta były wypisywane z Paryża, Londynu i Berlinu. W Chersonie założoną została czasowa pracownia dla reparowania, poprawiania i toczenia instrumentów krymskiej i południowej armji. Jeńcy wojenni oddawani byli troskliwosci i staraniom ministerjum spraw wewnętrznych, które rozmieszczało ich po miastach, Ministerjum dając w tym przedmiocie polecenia, ciągle miało na względzie, żeby połączeniem w jedno miejsce jeńców, nienarzucać ciężarów mieszkańcom, którzy i bez tego ponosili takie utrudnienia i powinności w czasie wojny. Jeńcy wojenni sprawowali się w ogóle dobrze, i naród nasz okazywał dla nich życzliwość. Jeńcy tureccy (Kurdy) nieśli pomoc w czasie wielkiego pożaru w mieście Rosławlu smoleńskiej gubernji. W skutek nastąpionych w roku 1855 wymian jeńców, nieprzyjacielscy oficerowie przesłani zostali z wewnętrznych gubernji do Odessy pocztą, a żołnierze obywatelskimi podwodami, w towarzystwie osobno ku temu delegowanych urzędników mówiących cudzoziemskimi językami. Sami nieprzyjaciela oddawali zasłużoną sprawiedliwość, utrzymaniu ich, jeńców Rosji.

II. OGÓLNA SPOKOJNOŚĆ I PORZĄDEK W PAŃSTWIE.

Wypadki naruszające ogólny porządek. Rozbojów i grabieży w 1855 r. było 434; wydarzyły się one jak zawsze, po większej części na wschodnich i zachodnich krańcach Cesarstwa. Około Saratowa w maju 1855 roku częste były grabieże: środki przedsięwzięte przez miejscową zwierzchność, uśmierzyły takowe. W Orenburskiej gubernji wielkie bandy Tatarów rozbiły po drogach, komenda baszkirów wysłana przez generała-gubernatora, zapewniła bezpieczeństwo. W Grodzieńskiej gubernji znany opryszek Onufrowicz, w r. 1852 skazany na oddanie do robót fortecznych, został pojmany.

O ile wiadomem jest ministerjum, strata skarbowych pieniędzy w 1855 roku nie była żadna, oprócz rsr. 41 kop. 95 w ziemskim sądzie Korezewskim gubernji Twerskiej. W gubernji Pskowskiej z bryki pocztowej odbito dwie summy, wynoszące rsr. 94,889 kop. 98 biletami bankowymi i monetą. Winowajca pojmany został i pieniądze, oprócz rsr. 1,552, odebrano. Podpażeń umyślnych było 394, z nich 177 zaraz ugaszono, od 217 powstały pożary. Przy podpalaniach w Saratowskiej i Astrachańskiej gubernji, lud był straszony ostrzegającymi pismami. Naczelnicy gubernji wzięli się do środków stanowych przeciw temu naruszaniu spokojności publicznej, czuwanie policji zwiększyło się i pożary ustały.

Policja miejska i ziemska. Czyniąc sprawozdanie NAJJAŚNIEJszemu PANU o obecnym stanie miejskiej i ziemskiej policji, tak materialnym jako i mo-

ralnem, minister spraw wewnętrznych temi zakończone wnioskami: Obecny obraz wskazuje konieczność niektórych zmian w służbie policyjnej, tem więcej, że bywają wypadki, kiedy policja jest zajęta swemi czynnościami, to wtedy nie jest w możności zastosowania nadanych jej niektórych przepisów. Przy ogromnej liczbie urzędników, nie jest podobnem wymagać aby wszyscy byli dobrymi; istniejąca zaś liczba ich, jest konieczną przy teraźniejszym kierunku wszystkich w ogólności przedmiotów, a mianowicie też policyjnych; albowiem w czasach obecnych wszędzie panuje przeładowanie form i biurokracja, często ze szkodą samego przedmiotu. Z uproszczeniem form piśmiennych, można osiągnąć zmniejszenie liczby urzędników, i wtedy władze mieć będą większą możność z pomocą wielu ubiegających się do służby, wybrać niewielu lecz zdolniejszych ludzi. Co się zaś dotyczy moralności służbowej urzędników w ogólności, to lubo ona niewszędzie odpowiada widokom rządu, lecz do jej polepszenia można dojść nie inaczej, jak tylko za pośrednictwem ogólnego polepszenia narodowej moralności.

Przedmioty sądowej medycyny. Policja sądowo-lekarska doznaje wielkich utrudnień, z powodu braku lekarzy. To najwięcej czuć się daje w oddalonych gubernjach, które są obszerniejsze od innych. W 1855 roku badań sądowo-lekarskich nad ludzkimi trupami było 14,281. Przyczyn naturalnej śmierci wykryto więcej jak połowę, z których $\frac{1}{3}$ nastąpiła z pijaństwa.

Aresztancka część. Ogólna liczba wszystkich aresztantów wynosiła w 1855 roku 324,391 ludzi obojgjej płci. Więzienia władz ziemskich napelnione są więźniami nadzwyczaj licznie. Dziesięć lat temu wstecz, w 1845 roku, liczba więźniów wynosiła tylko 176,239, a zatem obecnie więzienia dwa razy większą są napelnione liczbą więźniów. Przyczyna takiego skupienia aresztantów pochodzi najgłówniej z opieszałości w sądzeniu i decydowaniu spraw o uwięzieniu; żeby takowe przyspieszyć, w 1855 roku ustanowiony został osobny dozór nad więzieniami, w miastach gubernjalnych w osobie wice-gubernatora, a w powiatowych w osobie szczególnie gorliwego urzędnika i włożono na nich obowiązek perjodycznie zwidzać więzienia i pilnować, żeby nikt nie był więzionym napróżno, albo bardzo długo nieoczekiwał sądu. Wszystkie odezwy z kim należy, dla uniknięcia formalności która tylko czyn opóźnia, polecono im dopełniać osobiście.

Straż nad sprzedażą wódki bez pozwolenia. Od roku 1843, na granicach uprzywilejowanych gubernji, zwiększyła się sprzedaż wódki bez pozwolenia, przy współtowarzyszeniu bójek, a nawet zabójstw i dla tego w 1850 roku ustanowioną została osobna straż karczemna, z 450 ludzi złożona, utrzymanie których 90,000 rsr. rocznie, uskuteczniło kosztem ziemstw. Defraudacja ustała i w r. 1854 zmniejszona do liczby 100. W 1855 roku zupełnie nie było wypadków przewozu wódki z uprzywilejowanych gubernji w wielko-rosyjskie i bójek ze szwarcownikami, dla tego straż w jednej

tylko Smoleńskiej gubernji została do czasu w liczbie 75 ludzi. (d. c. n.)

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— Podaje się do powszechnej wiadomości, iż ustanowiony w roku zeszłym dwukrotny w tygodniu bieg poczty kurjerskich pomiędzy Charkowem i Kijowem, zastosowany do biegu takichże poczty Odesskich, pomiędzy Warszawą Żytomierzem i Kijowem kursujących, z rozporządzenia władzy wyższej zniesiony został.

Korrespondencja Kroniki.

Kijów, d. 30 Stycznia 12 lutego 1857 r.

Stało się zwyczajem iż pisma perjodyczne Warszawskie muszą mieć coroczną wzmiankę o kontraktach Kijowskich, choć wszystkie akcesoryja i rzeczy istotnie kontraktów dotyczące, zwykle bez głębszych uwag jednym i tym samym trybem opisywane, spowszedniały i interesować przestały, dla tego summarycznie tylko przebiegnę wydatniejsze szczegóły.

Otoż co do miasta, wszystko w niem poczawszy od starożytnych świątyń i znajdujących się w niem pamiątek, (między którymi zwłoki świętych i bizantyjskie mozaiki, najwyższej są ceny) do wspólnego mostu na Dnieprze i do pomnika S. Włodzimierza, świeżo dzwignionych, wszystko jest jak było, nowe zaś ozdoby miasta są: forteczne budowle, gmach wszystkich miejscowych Jurydykcyi i Teatr. Ten ostatni od roku otworzony, a opatrzonej dokładną maszyneryją i dekoracjami z zagranicy sprowadzonemi ma truppe, polską, której ozdobą jest pan Antoni Jankowski znakomity komik, ulubieniec Kijowskiej publiczności; i wrzeczy samej nie można mu nieoddać sprawiedliwości, że dosięgnął najwyższego stopnia w odgrywaniu gminnych charakterów, na które by nawet wasz Panczykowski z rozkoszą patrzył; jest on także i autorem kilku (z rękopismu grywanych) polskich Krotoczwil i jednej małosyjskiej pod tytułem „Nieboszczyk Opanas“ która ma tyle dowcipu i satyry iż przypomina nam najlepszą małosyjską komedję „Rewizora“. Dziś widzieliśmy p. Jankowskiego w „Żydach“ Korzeniowskiego. Komedja ta grana w tych stronach budzi jeszcze większy interes jak gdzie indziej; bo któż tu nie zna Berdyczowa i okolicznych z Berdyczowem ściśle złączonych mieszkańców, a jakoś, mimo woli autora, osoby w niej występujące tego lub innego przypominają znajomego.

W teatrze tym nowym odbyli swoje muzyczne popisy znakomici Mistrze: Servais, Apol. Katski i Wilhelmina Neruda. Powodzenie ich, mianowicie Katskiego było ogromne, a dodać trzeba i zasłużone.

W tymże samym teatrze odbył się także na rzecz biednych tak nazwany bazar, to jest sprzedaż rozmaitych przedmiotów, jadeł, napojów itd. d. w pośród maskowego balu, prowadzona przez piękne z uczuć dobroczynnych znane damy. Warszawa przysłała tu kontyngens obrazów naszych znakomitych malarzy, jako Suchodolskiego, Kossa-

jeszcze z odkrytą głową, oniemiały, bezwładny, z utopionym wzrokiem w ciemne okiennice mieszkania Granickich.

IX.

W godzinę potem, w izdebce Emilka Gąsiewskiego, biegał jak szalony Żarski od kąta, do kąta potykając się nieustannie po rozstawionych w nieładzie krzesłach. Czytelniku zląkłybyś się spojrzawszy na twarz tego młodzieńca. Błady, jak widmo grobowe, z rozrzuconym włosem, dziko błyszczącym wzrokiem, zacietemi usty, i rozpuszczoną chustką szyi, najdobitniej przedstawiał starożytną furję piekielnego gniewu.

— Co panu jest? — pytał zatrwożony Emilek siedząc na łóżku.

— Nic — wyrzekł krótko pan Józef machając w powietrzu zacisniętą pięścią.

I znowu chodził w koło pokoju, i znowu podrzucał zawadzającymi krzesłami, tarł czoło, tupał nogą, siadał i wstawał, nie mogąc sobie miejsca wynaleść.

— Masz papier i pióro? — spytał nagle stawając przed stołem.

— Zaraz — wyrzekł oniemiały Emilek zeskakując z łóżka i przerzucając między książkami na oknie...

— Mam już — szepnął niecierpliwie się Żarski. — I wydobywszy z bocznej kieszeni fraka ów pakiecik ze swoim adresem, rozerwał pieczętkę, a zwitek biletów bankowych wypadł mu na stół. Nie spojrzawszy na nie, schował napowrót do kieszeni, a oddarłszy czystą ćwiarteczkę od znajdującego się tam listu, siadł i dygotając jak w febrze, pisał następujące wyrazy:

Kochana Mamuni!

„Sprawdziły się wasze przeczucia: odprawiono mnie z kwitkiem, gdy się dowiedzieli żeśmy stryjowi odstąpili ów spadek po ciotce, który 60,000 złp. ma wynosić. — Stało się, po raz drugi zostałem zawiedziony i zdradzony. — I dobrze mi tak. Po tem wszystkim, nie pozostaje jak tylko pożegnać na długo może i nazawsze kochaną mamunię. Uciekam przed samym sobą — gdzie? tego nie wiem. — Pan Szymon spodziewam się za złe mi tego nie weźmie, i o mamunię czas niejaki przynajmniej pamiętać będzie. Anusię i pannę Rozalję pozdrawiam serdecznie. Jak się wyuczę ro-

zumu, wtedy upadnę do nóg mamuni, i jako prawdziwy człowiek poproszę o przebaczenie!“

Józef.

Poniżej dodał: „Rzeczy moje proszę odesłać do mieszkania Emilka w Busku, panu Szymonowi raz jeszcze podziękować za tak złe odwdzięczoną dobroć i względy.“

— No — odezwał się wreszcie położywszy adres matki na owym liście — powiedz mi teraz otwarcie, szczerze, jak na spowiedzi świętej, czy namyśliłeś się zacząć pracować?

— Gdzie i jak? — spytał zadziwiony chłopiec.

— Jeszcze sam nie wiem, tylko szukając znajdziemy.

— Jakto, z panem? — zawołał uradowany, albowiem dostrzegłszy znacznej grubości zwitek biletów bankowych w ręce Józefa, już gotów był na kraj świata z nim jechać.

— Tak, zemna.

— A z największą ochotą! — dodał rzucając mu się na szyję. — Gdzie chcesz, jak chcesz, idę, pracuję... Panie Józefie, ty zawsze prawdę mi mówiłeś, ty dobrze mi życzysz, więc zgoda!

ka, Kostrzewskiego, Brodowskiego i Szermentowskiego, a razem i niemieckich Baumgartena, Meyerheima i innych. Wiedzieliśmy o tem wczesnie z pism Warszawskich i cieszyliśmy się, iż to będzie pewien rodzaj wystawy, ale cóż? jeszcze w drodze to jest w Żytomierzu, z obrazów polskich dwa nabył Józef Kraszewski, a te wszystkie które do Kijowa doszły, nawet kopja kruchty Haghego, zrobiona przez mieszkającego w Żytomierzu Klemensa Rudziewicza, bez względu że wysoka miały cenę, prawie jednego dnia rozkupione zostały, a niemieckie wiszą jeszcze dotychczas, choć niestety wedle powszechnego sądu i kolorytem i fakturą przechodzą polskie. Nie skarżmy się więc na brak sympatji dla rzeczy swoich. Pozwalam sobie jeszcze parę słów o wspomnianym Rudziewiczu powiedzieć; jest to młody, wielkiego zapędu i najmniejszego talentu malarz. Byłem świadkiem jak ze łzami w oczach mówił o rozkoszy jakiejby doświadczył, będąc w pracowniach Warszawskich malarzy, a cóż dopiero w przesławnych galerjach zagranicą; ale nie ma na to funduszu, a o mecenasów u nas tak trudno!

Wejdźmy teraz do księgarni Zawadzkiego, ta z każdym dniem tak widocznie ubywa, iż może w niej jeszcze przed końcem kontraktów zabraknie książek i to nietylko tych popularnych, tak już dziś dla umysłu jak dzienna strawa potrzebnych dzieł Kaczkowskiego, Pola, Syrokomli i t. d. ale i tych trudniejszych nastrojem i myślą, jakimi nas obdarzyli i obdarzają Szajnocha, Kremer, Libelt, Tyszyński i t. d. Od książek przejdźmy do autorów, którzy przybyli na kontrakty. Wymieniam tylko Kraszewskiego i Grabowskiego; pierwszy znalazł się tu teraz nie w celu jakim literackim ale dla zaprezentowania się władzom swoim, jako niedawno zatwierdzony kurator Wołyńskiego Gubernialnego gimnazjum; zresztą dziś literaci nie zjeżdżają się z sobą w Kijowie jak to dawniej bywało dla złożenia rady uczonej jakimi drogami łódkę literacką prowadzić i nigdzie się to u nas nie dzieje, bo niestety najmniej jest jedności i miłości dla siebie między bracia po słowie; może i nie dziw by było gdyby dzisiaj tych skarbów duszy nie mieli dla siebie wspomnieni pisarze po krytyce dzieł Kraszewskiego drukowanej w Krońce i po odpowiedzi na nią umieszczonej w Gazecie Warszawskiej; jednakże cieszymy się, bo gdy się spotkali z sobą, Kraszewski był ze zwykłą swoją uprzejmością, a i Grabowski pierwszy przemówił ze szczerością sobie właściwą.

Teraz co do rzeczy czysto kontraktowych, sprzedający ziemskie majątki i skupujący je, byli w jakimś dziwnym mienaturalnym względem siebie stanie, pierwsi żądali za każdą skazkową duszę od 80 do 150 dukatów, a drudzy tyle im płacili i to wtenczas, kiedy w trakcie takich robót ceny zboża spadły prawie do połowy, a na tygodniowych targach w miasteczkach, owies sprzedawano po pół rubla kiedy tylko co był po półtora rubla. Niech to rozstrzygają ekonomiści a my jeszcze powiedzmy, że cukrownicy ukraińscy bardzo świetnie robili interessa w skutek czego i cukier

w sklepowej sprzedaży podniósł się do 10 1/2 rsr. za pud, a także że wełna była poszukiwana i dobrze płacona, a nakoniec że kupna funtowe, lokciowe i wagowe odbywały się wśród nadzwyczajnego i niepamiętnego natłoku, napewno więc i głośna suknia Warszawska za 2,000 zł. nie zda się zbyt cenną drogą, bo przecie będzie tu bal składkowy na który ludzie weale niewielkiej fortuny dali składki po 100 rsr. A. Kw.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE

Depesze Telegraficzne.

London 20 Lutego. (W nocy). Na odbytem właśnie posiedzeniu Izby niższej, lord Palmerston powiedział, że rząd angielski nie wie o żadnym nowym traktacie.

Rozprawy nad budżetem, po gwałtownych atakach pp. Gladstone i Disraeli odroczone do poniedziałku.

W Izbie lordów było także posiedzenie, ale nie zaszło nic ważnego.

Parry 21 Lutego. Dzisiejszy *Moniteur* zawiera traktat przyjaźni i handlu między Francją i Persją podpisany w lipcu 1855 roku.

Constitutionnel podaje objaśnienia względem traktatu między Francją i Austrią w przedmiocie Włoch, które zgadzają się z tem co lord Palmerston powiedział w Izbie niższej.

Wczoraj wieczorem renta 3% płaciła się po 69,95. (Pr. St. Anz.)

A N G L I A

London 19 Lutego. Na wczorajszym posiedzeniu Izby niższej, sir J. Packington prosił o pozwolenie podania billu w przedmiocie polepszenia szkół elementarnych w większych i mniejszych miastach kraju. Wspomniał on o odrzuceniu na przeszłych posiedzeniach rezolucji podanych przez lorda Johna Russella, w przedmiocie przekształcenia systemu szkół ludowych, w ogóle i tłumaczył sobie tę decyzję Izby tem, że Izba nie chce wprowadzić przymusu uczęszczania do szkół, co było podstawą propozycji lorda Johna Russella. Dla tego w billu swoim wystąpił z wprost przeciwną zasadą. Nie chce on przymusu i ogranicza swoje propozycje na pewnych miejscowościach. Bill jego pozostawia miastom które obejmuje, prawo przyjęcia lub odrzucenia zalecanego systemu. Zasad na których ten system opiera się jest trzy, to jest wolność religijna i tolerancja; powtórne opłata nałożona na każdą miejscowość dla pokrycia kosztów szkół; potrzeba zarząd miejscowy co do prowadzenia szkół i funduszy szkolnych. Co się tyczy kwestji religijnej, według miejscowych doświadczeń można się spodziewać zgodzenia się w końcu pomiędzy tymi którzy chcą żeby w szkołach ludowych nauka religji połączoną była z ogólnym wykładem nauk a tymi którzy chcą samych tylko ogólnych nauk. Tylko trzecie stronnictwo które chce żeby porządek szkolny został w ogóle wolnej woli każdego indywiduum pozostawiony, nieprzyjaznym być może temu projektowi. Plan zaprowadzenia wolnych szkół elementarnych we wszystkich pun-

ktach, porzucił on, ponieważ sądzi, że opinia publiczna nie jest jeszcze do tego należąca dojrzała; jednakże nie nieprzeszkadza zaprowadzeniu takich szkół, tam gdzieby tego okazała się potrzeba. W krótkich rozprawach w których mianowicie wzięli udział pp. Cowper, Cobden, E. Ball i lord John Russell, wystąpiły na jaw opinie, trzech przez autora wniosku wskazanych stronnictw i zarówno dały się słyszyć bezinteresowne pochwały jak i stanowcze nagany. Ze przeciwnicy reformy szkół i tym razem odniosą tryumf, zdaje się nie ulegać wątpliwości i lord John Russell wyraził to z zalem. Jednakże Izba pozwoliła sir J. Packingtonowi przedstawić bill o którym mowa. W końcu posiedzenia pan Gladstone zapowiedział, że w piątek przedstawi rezolucję aby Izba oświadczyła, że nie chce przyzwolić na wyższe cło od wprowadzenia herbaty, nad stopę oznaczoną w akcie celnym roku 1855. (Neue Pr. Ztg.)

A U S T R I A

Wiedeń 15 Lutego. Wiadomości jakie otrzymujemy z Medjolanu nieprzestają opisywać nam to co pozwolimy sobie nazwać powodem Cesarstwa Ichmość, którzy za każdym krokiem sięja wszelkiego rodzaju uprzejmość i złoto któremu oprzeć się niepodobna; korzystają z tego nietylko żywi ale nawet i umarli. W tej chwili przyszła kolej na Leonarda da Vinci, dla którego ma być wzniesiony pomnik za 20,000 złr. (12,000 rub. sr.) Włosi byłiby bardzo niesprawiedliwi gdyby się nie cieszyli całym sercem z tych darów i uśmiechów jakimi ich obdarzają i gdyby nie odpowiadali na nie hucznie wiwatami. Ale w innych częściach cesarstwa te same fakta zupełnie inaczej są sadzone i uważane. Koszta tych hojności, z których tylko sami włosi korzystają, spadają całym ciężarem na wspólną kasę państwa, a skargi i tak już powszechne na uczciwość niezmiernych podatków, coraz stają się żywszymi. Szezególnie w Węgrzech właściciele obciążeni są największymi podatkami. Nie należy się zatem dziwić jeśli oni nie pokazują się zbyt skorem w uczynieniu zadość msynuacjom jakie im są nasuwane w przedmiocie czynienia demonstracji z okoliczności podróży którą para cesarska zamierza odbyć na wiosnę w Węgrzech.

W tym celu utworzony został w Peszcie komitet pod przewodnictwem arcyksięcia Alberta. Wielu najznakomitszych panów węgierskich z księciem Pawłem Esterhazy na czele, udało się tam zjad. Jednakże pomimo najlepszych chęci jakie niektórzy z nich okazują, zdaje się że rezultat tych konferencji nie jest zadowalający. Wystąpiono tam z uwagami ekonomicznymi, a wiadomo jaka jest wyższość wymowy arytmetycznej nad wszelką inną, nawet dworacką. Zgodzono się zatem na wstrzymanie się od wszelkich nadzwyczajnych manifestacji, i jeśli nas pierwsze wiadomości nie mylą, sam arcyksiążę przyznał słuszność przytoczonych powodów i pochwalił powzięte postanowienie.

— Urzędowy organ gabinetu austriackiego, *Wiener Zeitung*, ogłasza korespondencję z Genui, któ-

— Za pół godziny — mówił predko Zarski zabierając się do wyjścia — bądź gotów do drogi...

— Ależ...

— Żadne ależ — przerwał mu już we drzwiach. — Chcesz, jedź; nie to bywaj zdrow i wycieraj cudze kąty do śmierci!

Jak się to stało, jak ja tak dalece wstrząśniony i odurzony, miałem wówczas tyle przytomności i woli powziąć takie postanowienie, i zmusić Emilka do wyjazdu (pisze w notatkach swoich Zarski) doprawdy, że dziś tego pojąć nie mogę. Pamiętam tylko, iż powietrze Buskie tłumilo mój oddech, każdy kamień bruku palił mi stopy, że tak się spieszył, tak wołał o konie na poczcie, iż o mało nie wzięto mnie za warjata, lub jaką podejrzaną osobę. Szczęściem, Emilek przyszedł mi z pomocą: w kilka minut spakował cały swój majątek, ów list kazał miejscowemu służącemu odnieść do matki, rzeczy moje przesać do Kielec, a widząc iż drze od zimna, okrył mnie starym watanym szlafrokiem, i wsadził na bryczkę.

Ujrawszy się dopiero za miastem, wolny

od wrażeń zewnętrznych, zacząłem głębiej wnikać w samego siebie, i pojmować ogrom wewnętrzną boleści, gniojącej kamieniem rozkrwawione serce.

Nie wiem, czy jako starszy i doświadczeńszy, czy też ognisko méj duszy gorzało mniejszym płomieniem, dość że nie tyle mię obchodził doznany zawód ze strony Maryni i stryja, nie tyle niecne postąpienie Gramickiego, ile wewnętrzna pogarda osobistej słabości, dobra i dziecinna jeszcze wiara w ludzi, z jaką dałem się powikłać tyle już razy, i popełnić tyle kolosalnych niedorzeczności.

Otoż — pomyślałem sobie — jednym zamachem pozbyłem się wszystkich korzyści długoletniej pracy i mozolów; — wyrzekłem się matki, zatrąłem jéj resztę chwil życia, odsunąłem ręce szczerzej przyjaźni, skazując się na dobrowolne tułactwo, nieustanne wyrzuty sumienia, zupełne młodzieńcze rozczarowanie, i najpewniej gorszą jeszcze, a dotkliwszą niedolę.

Czułem, jak złote sny młodości odbiegają mié jeden za drugim, jak w sercu mojem pusto i cicho, a na ustach wybiega coraz częstszy uśmiech szyderstwa i chłodu, a w duszy

roja się czysto rozumowe utyskiwania i pomysł, na wspomnienie których, rumieniec wstępu okryłby dawniej me lica.

Jednym słowem, zdawało mi się dojrzałem zupełnie, a raczej przejrzałem zawczasie. Za to, niewytłumaczona pewność o własnych siłach, rodzaj egoistycznej pychy, że sam sobie wystarczyć powinien, rosła budząc zimny rozsadek, zdobyty na polu boleśnego doświadczenia i utraty młodzieńczych kwiatów poezji. Praca i praca! — odzywał się do mnie jakiś głos wewnętrzny — jest twoja przyszłość! Z nią, z modlitwą i wytrwaniem, będziesz człowiekiem jeszcze!

Nadedniem, wjechali nasi towarzysze do jednego z zajazdów kieleckich.

Józef co na wiatłach marzeniach świetną przyszłość budować zapragnął, pierwszy zmierował, że działa porywezo przybывая do tego miasta. Przed oczami jego, jakby szyl jak i stała tylko praca niestanna, morderczą, kłopotliwą, przy której mié miałby czasu myśleć o przeszłości, która pożerała by mu wszystkie godziny życia.

(Dalszy ciąg nastąpi)

alzdaje się być przeznaczone do złagodzenia niekorzystnego wrażenia sprawionego przez wyzywający ton *Gazety Meljolańskiej* w przedmiocie Sardynji. Czytamy tamże między innymi następujący ustęp:

Gdyby Genua i Spezzia były w rękach mocarstwa morskiego pierwszego rządu, nie możnaby zaprzeczać, że to mocarstwo wywierałoby wielki nacisk na całe Włochy i mogłoby nawet przywłaszczyć sobie monopol morza Śródziemnego. Należąc do mocarstwa drugorzędnego, Genua nie odbudza już podobnych obaw. To samo można powiedzieć o państwie piemonckim w ogóle. Służąc za mur oddzielający między dwoma wielkimi i potężnymi mocarstwami i nie dopuszczając starć bez których nieobeszłoby się w bezpośrednim zetknięciu. Piemont odpowiada ważnemu warunkowi utrzymania równowagi europejskiej.

Wszyscy ludzie polityczni w Austrii umieją dokładnie ocenić tę prawdę i bez wątpienia nie jest to wina Austrii, jeśli od kilku lat istnieje niejaki wyprzeżenie między nią i Piemontem, tembardziej, iż ona ma w tym wielki interes, żeby to państwo istniało takim jak dawniej. Jesliby ten sposób widzenia został przyjęty po drugiej stronie Tessynu, należałoby spodziewać się że duch niezgody który już zrzucił tyle nieszczęść znikłby na zawsze. Piemont nie miałby nic innego do uczynienia, jak tylko stanąć na dobrze zrozumianem stanowisku swoich interesów, aby znaleźć w Austrii przyjaciela szczerego, potężnego i bezinteresownego. Żałujemy że tak nie jest, ale nie rzekłoby się nadziei że to jeszcze może stać się lada chwila, bo w życiu ludów jak w życiu indywidualiów, realność i rzeczywiste interesa muszą w końcu odnieść zwycięstwo. (Le Nord).

Cesarz pozwolił powrócić do Austrii arcyksięciu Stefanowi, byłemu palatynowi węgierskiemu, który od ośmiu lat żył na wygnaniu w swoim zamku niedaleko Koblenz. W czasie rewolucji węgierskiej w 1848 i 1849 roku arcyksiążę Stefan ścigał na siebie podejrzenie dworu przez swoje postępowanie polityczne, chociaż opuścił ten kraj jak tylko opozycja przeciw rządowi cesarskiemu przybrała charakter buntu.

Baron Koller, który był tymczasowo sprawującym interesy austriackie w Konstantynopolu, następnie ministrem w Berlinie, potem komisarzem austriackim do reorganizacji Księstw, otrzymał rozkaz udania się na swoją posiadłość do Berlina, a komisarzem austriackim do Księstw mianowano pana von Lechman, naczelnika wydziału handlowego. Pan Lechman urzędował dawniej przy poselstwach austriackich w Petersburgu i Konstantynopolu.

Co do organizacji Księstw a nadewszystko ich połączenia, jak mamy trzy głosy otwarcie przeciwne mu, tak można także liczyć trzy inne które gotowe są tak samo myśleć jak Francja w tej kwestji, co stanowiłoby cztery głosy na korzyść połączenia Księstw, to jest Francja, Prussy, Sardynja i Rossja. (Journal des Debats).

F R A N C J A

Paryż 19 Lutego. Znowu dziś mieliśmy pomysła giełdę, która zbliżyła rentę do kursu 70, co natęraz jest najwyższym celem spekulantów en hausse. Przedający premja starali się sparalizować te usiłowania, ale nie mogli dać rady. Z początku było jeszcze niejaki wahanie, ale koniec giełdy był bardzo ożywiony i żądania objawiły się ze wszystkich stron. Zapewniają że przed likwidacją renta przejdzie za 70. W kredycie ruchomym nie zaszła żadna zmiana.

Wspaniałe salony ministerstwa spraw zagranicznych, otworzyły się przedwczoraj dla wybitu świata urzędowego, dyplomacji i wyższego towarzysztwa paryżkiego. Był to dzień wyznaczony na bal kostiumowy, o którym zawczasu cuda rozprowadano. Dziś po balu przyznać trzeba, że rzeczywistość przeszła wszelkie wyobrażenie.

Wszyscy którzy znajdowali się na tej zabawie, przyznają, że nigdzie nie zdarzyło im się spotkać ogół tak udatny, tak wykwintny i tak arystokratyczny.

Hrabia i hrabina Walewscy przyjmowali swoich gości, pierwszy w czarnym, poważnym kostjumie z czasów Ludwika XVIgo z włosami upudrowanemi i wielką wstęgą błękitną przewieszoną przez ramie. Hrabina z nadzwyczajnym wdziękiem w stroju Diany łowczyni. Około godziny dziesiątej, tłum gości zaczął zapelniać salony. Wkrótce zaczęto żalować że mężczyźni nadużyli prawa występowania w dominach.

Dwie maski, dwa domina które kilkakrotnie zmieniały kostjum, intrygowały bardzo liczne i świetne zgromadzenie. Po cichu wszyscy powtarzali sobie imiona tych dwóch masek, ale nikt nie poznał ich głośno. Nigdy incognito nie było bardziej szanowane a mniej rzeczywiste. Cesarzowa zmieniawszy kilka domin różnych kolorów i kroju, wystąpiła nakoniec olśniewającą pięknoscia w kostjumie cyganki, przypominającej bardzo pannę Alboni w operze *Trovatore*.

Szczególne Feruk-Chana posła perskiego, Cesarzowa intrygowała w coraz nowych dominach. Feruk-Chan nie bez kłopotu odpowiadał na dowcipne słówka powtarzane jednym głosem przez coraz nowe domina.

Cesarstwo Ichmość opuścili bal bardzo późno, a raczej rano, bo o w pół do piątej.

Bal był bardzo ożywiony, tańczono najwięcej *Mazurki* i *Kadryle ulańskie*, które zdobywco wdaryły się już w obyczajowość tańczącą towarzysztwa paryżkiego. Wykonywano także kadryle styryjskie, w których występowały panie de Löwenthal (*), Wodzicka (**) i hrabia Castiglione, wszyscy w kostjumach odpowiednich narodowości tego tańca.

Po świetnej wieczerzy bal się skończył jak zwykle kotylnonem, który prowadził hr. de Riancourt w pasowym kostjumie muskietera z czasów Ludwika XVgo. Przewodniczył w tym tańcu z hrabina Walewska.

Uważano że prawie wszystkie damy dworu przybrały kostjum Pompadour z piórami i wstążkami.

Niektóre damy miały domina do figury, ozdobne koronkami i kwiatami, które im nie przeszkadzały tańczyć.

Skład ministerstwa spraw zagranicznych odznaczał się gustem i elegancją kostjumów bogatych i mało wnieśliwych.

Ambassada perska wystąpiła w ubiorach dawnych perskich. Widząc tyle blasku i bogactwa *Tysiąca i jednej nocy*, amatorowie malowniczości musieli ubolewać nad coraz bardziej szerzącym się napływem pantalonów i butów europejskich, zalewających już nawet Azję, gdzie dawniej wyobraźnia wschodnia tworzyła tak oryginalne świetności.

Kilku młodych członków legacji heskiej, bawarskiej i belgijskiej, wystąpiło w kostjumach sztabu księcia Eugenjusza, którego przedstawił hr. Karoly.

Pani marszałkowa Serrano była olśniewająca jako Izabella de Valois, p. Castiglione jako dama czerwienna (*dame de coeur*), jednakoż jej kostjum gwałt jeszcze przed jej wdziękami. Hrabina Stefania Tascher de la Pagerie miała wykwintny strój margrabiny z czasów Ludwika XV, pani Calimachi kostjum dworu Henryka III z krezą, której wymiary były prawdziwie zatrważające. P. Gensano była bardzo piękna w kostjumie wieśniaczki neapolitańskiej; pani Brigode ślicznie wyglądała w stroju cyganki; lady Cowley przedstawiła Marię Tudor, pani Dubois de l'Etang śliczną wieśniaczkę, pani Flenry miała kostjum Ludwika XIV z pudrem, pani Liza Przędziecka kostjum polski. Panny Alphonse wystąpiły jedna jako gwiazda, druga jako wieśniaczka włoska. Panna Sanguszkówna była także prześliczną jako gwiazda. Kostjum ten także bardzo korzystnie wydawał eteryczne wdzięki i ośjanoską białosć cery panny Barington.

Dwaj książęta de Reuss mieli kostjum wieśniaków kroackich do pasa, a dolne ubranie węgierskie. Pp. De Grote i Albedyński przybrali kostjum dawnych wieśniaków rosyjskich, bardzo dokładny i bogaty; pp. de Chassiron i de Bersolles mieli strój z czasów Henryka III, p. de Beyens ubrał się jak żołnierz Ludwika XIII, p. Olymp Aguado miał strój wschodni nader kosztowny; p. Gustaw Rothschild wystąpił jako grek i wszyscy podziwiali kosztowność i piękność jego broni inkrustowanej i wysadzanej drogiemi kamieniami.

(Le Nord).

T U R C J A

Czytamy w korespondencji *Independance Belge*: Ambassador turecki w Paryżu posłał do Konstantynopola jednego z najzdolniejszych inżynierów dróg i mostów na zastąpienie tego który umarł przed kilku miesiącami. Rząd francuzki oddał także do rozporządzenia ambassadora tureckiego dwóch bardzo wykształconych leśników. To wszystko dowodzi, że sultan i jego dywan szczerze myśla o wykonaniu wszystkich ulepszeń materialnych i moralnych, do jakich państwo tureckie jest

(*) Z domu Wyołyńska. (Przyp. Red. Kro.)
(**) Z Rzeszeskich. (Przyp. Red. Kro.)

zdolnem. Z przyjemnością także pospieszam donieść nowinę, która ucieszy nad wszelkie spodziewanie wszystkich przyjaciół ludzkości. Wiadome są dostatecznie okropne szczegóły niezmiernego handlu murzynów jaki jeszcze praktykuje się w państwie Osmanskim, pomimo zapewnień tylokrotnie powtarzanych że ten haniebnny handel, został zniesiony. Otóż Mehmed-Dzemil-bey otrzymał od Porty depeszę donoszącą mu, że najsurowsze środki na jakie tylko ludzkość pozwala, zostały zarządzone przez dywan przeciw przedaży murzynów. Rozkazy nader energiczne przesłane przez Portę paansom rozmaitych prowincji, wskazują tym wysokim urzędnikom kary jakie mają wymierzać przeciw tym którzyby odtąd dopuścili się tego niegodnego handlu.

Dowiadujemy się tu o niezmiernie ważnym wypadku, który miał mieć miejsce w Beirut. Pasa tamtejszy potrzebując przenieść na ład ładunek znaczny broni, wezwał francuzów znajdujących się w tym porcie do posługi i kazał obejść się w sposób w najwyższym stopniu grubiański z temi którzy nie chcieli być posłusznemi tej samowolnej rekwizycji.

Jeśli ten fakt potwierdzi się, Francja nie zechce zapewne zostawić to niesłychane nadużycie bez kary i potrafi uzyskać dla swoich ziomków zadosć uczynienie jakie im się należy. Co do Porty, spodziewamy się że nie będzie się wahała wymierzyć surową sprawiedliwość za to niesłychane postąpienie paszy i że korzystać będzie z tej sposobności aby głośno potępić zapamiętałą nienawiść niektórych paszów przeciw mocarstwom europejskim i cywilizacji zachodniej. (Ind. Belge.)

PRZYJECHALI DO WARSZAWY: zęj ob. do Galic. Brzeski Wład. obyw. do Krasnego, skoweli nr 585; Jahlowski Czarnowski Józef obyw. do Tomasz ob. z Żytomierza nr 634, Lesniewski Jakób ob. do Maichu, Debacy Fran. ob. z Moskwy nr 1565, Lempicki Wład ob. z Poręby nr 476, Nowosielski Ignacy ob. z Siedlec nr 625, Tymowski Jan obyw. z Zakroczymia nr 1574, Wodzyński Wład ob. z Ktery nr 584, Wasilewski Klemens pleban z Grodzka Nadbuznego nr 485, Żarski Gąbrzel oby: z Końcewin; Lubiatowski Józef ob. do Wyjechali z Warszawy: Brzostowski Wład. hc. do Brzostowa, Basinski Bła. do Petersburga, Milberg Ant. ob. do Szczepankowa, Zalewski Adam ob. do Brześcia Lit.

KURS GIEŁDY WARSZAWSKIEJ. dnia 23 Lutego 1857 roku. Monety, Papiery, Wexle. Table with columns for item, unit, and price.